

Hvad nu, Israel?

Af Lars Erslev Andersen

Lektor, Institut for Historie, Syddansk Universitet

Det amerikanske efterretningssamfunds konklusion, at Iran indstillede sit atomvåbenprogram i 2003, førte straks til jubel i Iran og triumferende udtalelser fra landets præsident Ahminejad, der betegnede rapporten som en ”sejr for Iran”.

I den Arabiske Golf, hvor der netop har været afholdt topmøde i de seks arabiske Golfstaters samarbejdsråd (GCC) med deltagelse af den iranske præsident som observatør, åndes der for en stund lettet op. Ganske vist er de arabiske golfarabere stærkt bekymrede for udsigten til et atombevæbnet Iran, hvorfor alle seks lande det seneste års tid sammen med Egypten, Jordan og USA har arbejdet på at bygge en militær og politisk alliance vendt mod Iran. Dette samarbejde har ført til flådeøvelser, opstilling af antiluftskytsbatterier langs Golfkysten, markant oprustning, samarbejde om inspektion af skibstrafikken i Golfen samt senest utvivlsomt været et stærkt motiv til, at de troppede op på den netop afholdte, amerikansk organiserede Mellemøstkonference i Annapolis, hvor forhandlinger mellem Israel og det palæstinensiske præsidentstyre skulle sparkes i gang. Men netop den militære oprustning, de arabiske tilnærmelser til Israel efter Libanon-krigen og ikke mindst risikoen for en ny krig i Golfen har lagt et kolossalt pres på de golfarabiske regeringer over for den udbredte anti-amerikanske stemning i deres folkelige bagland. Alene at deltage i Annapolis var at udfordre denne stemning yderligere og derfor så man også de arabiske fyrster sidde pænt på sidelinien i Maryland uden vilje til at blive alt for meget fedtet ind i forhandlingerne. Med den amerikanske melding om, at Iran stoppede sit atomvåbenprogram i 2003 og at den islamiske republik derfor ikke udgør den trussel, som USA ellers indtil for blot måned siden hævdede med George W. Bush's advarsel om, at Iran kunne udløse en 3. Verdenskrig, kan araberne drage et lettelsens suk og se frem til i hvert fald en midlertidig afspænding i Golfen.

Mens meldingen fra USA's efterretningstjeneste kalder på jubelen i Teheran og et lettelsens suk i Golfen, fremkalder den dybe panderynker og bekymring i Jerusalem. Siden Oslo-processen mellem Israel og Yassir Arafats Palæstina blev indledt i 1993 samt hvad den medførte af omrokeringer i Israels nærmiljø i form af fredsaftaler og afspænding, har Israel uophørligt anset Iran for at være sin

største strategiske trussel. En opfattelse, der bestemt ikke er blevet mindre af, at Iran stadig mere tydeligt allierer sig med Israels argeste modstandere, Hamas, Hizbollah, Syrien, samt den iranske præsidents nedladende benægtelse af Holocaust og udsagn om, at Israel bør fjernes fra landkortet. Dertil kommer, at den israelske efterretningstjeneste er lodret uenig i deres amerikanske kollegers vurdering af det iranske atomvåbenprogram. Israelerne er for så vidt enige i, at Iran stoppede det i 2003. Derimod er Israel overbevist om, at Iran faktisk allerede har genoptaget det og vil være i stand til at producere atombomber i løbet af et par år. På samme måde som den amerikanske regering med præsident Bush i spidsen har den israelske regering derfor haft travlt med at slå fast, at Iran fremdeles er en stor trussel mod verdensfreden og har tydeligt understreget, at Israel vil gøre alt for at få stoppet Iran i sine forsøg på at få atombomben.

Mens kravet om fjernelse af truslen om et militært angreb med stigende styrke lyder fra såvel araberne, kineserne, russerne som fra den amerikanske opposition og politikere langt ind i Bush's eget republikanske parti fastholder Bush strategi og siger, at det stærkeste diplomati er det, hvor den militære trussel er "på bordet". Tilsvarende forstærkes spekulationerne om, hvordan Israel vil reagere. Mange har længe ment, at netop Israel uden amerikansk opbakning og tilladelse kunne finde på at bombe de iranske atomanlæg således som landet uden forvarsel og oven i købet uden at orientere USA om det gjorde i Bagdad i 1981. Vil sandsynligheden for et sådan israelsk angreb på Iran nu være større?

Næppe. For det første er situationen en anden: I 1981 drejede det sig om én reaktor, hvor det i dag drejer sig om op mod måske 1000 militære mål. For det andet har Israel ikke den skræmmende styrke, landet havde i 1981, hvilket Libanon-krigen på det smerteligste viste. For det tredje er den israelske premierminister historisk svag og slikker stadig sårene efter den mislykkede militære kampagne mod Hizbollah i 2006. I første omgang vil israelerne mobilisere al politisk styrke på at overbevise USA og sine øvrige alliancepartnere om, at Iran fremdeles er en stor trussel og forsøge at få vedtaget nye og stærkere sanktioner mod Iran i FN's Sikkerhedsråd. Israel kan jo henvise til, at de amerikanske efterretningstjenester tog grundigt fejl forud for Irak. Derfor kan den seneste vurdering jo også være fejlagtig – og umiddelbart er det jo ganske overordentlig svært at modsige dette argument selvom tvivlerne nok gerne vil have lidt faktuel dokumentation på bordet. Men netop en sådan dokumentation er lige så fraværende i dag, som den var i 2002 og derfor er spillet stadig fuldstændig åbent.

Både den amerikanske og den israelske regering vil fremdeles se Iran som den største forhindring for at skaffe stabilitet i Mellemøsten og derfor vil de fortsætte deres strategi med at inddæmme og militært true Iran. Men de vil unægtelig få sværere ved at virkeliggøre strategien. Selvom de med en vis ret jubler i Teheran og slapper af i Golfen, vil det nok være alt for forhastet af dem at tro, at julefreden har sænket sig over Mellemøsten. Der er stadig tre amerikanske hangarskibe i Golfen. Der er stadig en regering i Washington, som betragter Iran som den største trussel i Mellemøsten og mod Israel. Der er stadig et Israel som, hvis det føler sig truet på sin eksistens, ikke vil tøve med at handle. Og der er stadig et USA, som vil støtte israelerne, hvis det skulle komme dertil, at Israel føler sig nødsaget til at forsvare sig med militære midler.